

БАЗИЛЬЧУК Олег

Хмельницький національний університет

<https://orcid.org/0000-0002-8137-9950>e-mail: oleg.bazylchuk@gmail.com**РОЛЬ АДАПТИВНОГО СПОРТУ У СОЦІАЛІЗАЦІЇ ВЕТЕРАНІВ ІЗ ФІЗИЧНИМИ ТРАВМАМИ**

В статті розглянуто адаптивний спорт як потужний інструмент соціалізації та реабілітації ветеранів із фізичними травмами, сприяючи їхньому фізичному, психологічному та соціальному розвитку. Завдяки залученню до спортивних активностей ветерани отримують можливість відчувати підтримку однодумців, розширювати коло соціальних контактів та відновлювати почуття власної значущості. Метою статті є аналіз ролі адаптивного спорту у соціалізації ветеранів із фізичними травмами.

Дослідження підтверджують, що участь у адаптивному спорті позитивно впливає на якість життя ветеранів, знижуючи рівень ізоляції та сприяючи інтеграції у суспільство. Крім того, заняття спортом дозволяють покращити самопочуття, підвищити самооцінку та знайти нові можливості для професійного й особистісного розвитку. На прикладі міжнародних змагань, таких як «Ігри Нескорених» (Invictus Games), спостерігаємо, що адаптивний спорт не лише допомагає ветеранам фізично відновлюватися, а й сприяє їхній мотивації до досягнення нових цілей та самореалізації.

Важливим завданням є подальший розвиток та популяризація адаптивного спорту, створення нових програм реабілітації та доступних можливостей для участі ветеранів у спортивних заходах. Залучення державних та громадських організацій, а також міжнародного досвіду, сприятиме покращенню ситуації та розширенню можливостей для ветеранів із фізичними травмами.

Адаптивний спорт відіграє ключову роль у фізичній та психологічній реабілітації українських ветеранів, допомагаючи їм повернутися до активного життя та інтегруватися в суспільство. Незважаючи на виклики, розвиток цієї сфери в Україні має значний потенціал і потребує подальшої підтримки з боку держави, громадськості та міжнародних партнерів. Підтримка ветеранів через спорт – це не лише питання здоров'я, а й важливий крок до їхньої соціальної адаптації та гідного життя.

Ключові слова: адаптивний спорт, соціалізація та реабілітація ветеранів, відновлення фізичного здоров'я.

[https://doi.org/10.31891/pcs.2025.1\(1\).96](https://doi.org/10.31891/pcs.2025.1(1).96)

1. ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Повернення до повноцінного життя для ветеранів із фізичними травмами, такими як ампутації чи травми спинного мозку, є складним викликом. Психологічні та фізичні наслідки бойових дій часто ускладнюють їхню інтеграцію в суспільство. У цьому контексті адаптивний спорт стає потужним інструментом, який допомагає не лише відновлювати фізичну форму, але й поліпшувати психоемоційний стан та сприяти соціальній інтеграції.

Загальний рівень розвитку українського суспільства, ступінь розуміння важливості проблеми соціальної інтеграції й адаптації ветеранів і учасників бойових дій до мирного життя зумовлює в країні модель їх соціальної адаптації. Адаптація ветеранів, учасників бойових дій до цивільного життя є складним процесом пристосування особистості до нових умов життя.

Дослідження історії адаптивного спорту дозволяє глибше зрозуміти його витоки, еволюцію та вплив на розвиток програм. Починаючи з 1941 року, під час бойових дій на Східному фронті Другої світової війни, лікувальна фізкультура (ЛФВ) набула визнання як важливий елемент реабілітації [1]. У цей період фізичні вправи активно застосовувалися для відновлення поранених солдатів і офіцерів, багато з яких мали серйозні ушкодження, зокрема травми спинного мозку [1].

Подальший розвиток адаптивного спорту ознаменувався проведенням перших літніх Паралімпійських ігор у 1960 році, а з 1976 року почалися й зимові Паралімпійські ігри. Однак на початкових етапах до змагань допускалися лише спортсмени з травмами спинного мозку. Це обмежувало кількість учасників, адже інші категорії осіб із порушеннями здоров'я не мали можливості брати участь. Згодом правила розширилися, що дозволило людям з іншими діагнозами

долучатися до адаптивного спорту, сприяючи його подальшому розвитку [1].

Адаптивний спорт не лише відкриває можливості для самовираження та соціальної інтеграції, але й сприяє розвитку фізичних та соціальних навичок (Aytur et al., 2018). Його еволюція – від реабілітаційного підходу для військовослужбовців із травмами спинного мозку до включення ширшого спектра спортсменів – демонструє значний прогрес і перспективи подальшого розвитку. Однак, незважаючи на численні переваги адаптивного спорту, доступ до відповідних програм і ресурсів досі залишається обмеженим [6].

2. АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

ВООЗ визначає якість життя як «... уявлення людини про своє становище в житті в контексті культури та систем цінностей, у яких вони живуть, і по відношенню до своїх цілей, очікувань, стандартів і проблем» (WHOQOL Group, 1998, стор. 5). У цьому визначенні ВООЗ припускає, що QoL не обов'язково відповідає об'єктивним критеріям, а є суб'єктивною оцінкою того, як людина бачить якість свого життя в широких категоріях, таких як фізичне або психічне здоров'я, характер соціальних стосунків і якість середовища, в якому людина живе. Отримання фізичної або психологічної інвалідності в результаті бойових дій може негативно вплинути на якість життя людини та потенційно посилити загальні розлади настрою.

Адаптивний спорт, за визначенням Aytur S. A., Rice W. L., (2018), – це форма рекреаційної діяльності, що сприяє підвищенню якості життя завдяки заняттям, які приносять задоволення. Проте участь у таких програмах може ускладнюватися через нестачу ресурсів, обмежений вибір спеціалізованих програм і труднощі у пошуку оптимального варіанту, що відповідав би індивідуальним потребам спортсменів [6]. На думку авторів, попри очевидні переваги, розвиток адаптивного спорту стикається з певними труднощами: недостатнє фінансування програм і відсутність інфраструктури; нестача кваліфікованих тренерів та реабілітологів; обмежена поінформованість ветеранів про доступні можливості [6].

Заняття спортом сприяє розвитку таких якостей, як впевненість у собі та загальне благополуччя, що допомагає активно долучатися до різних сфер життя. Окрім цього, спорт створює відчуття спільності, зміцнюючи міжособистісні стосунки, підтримку, дружбу, інклюзивність та соціальну взаємодію Blauwet, C. A., Kishore, M., & Viera, A. J. (2016). Він не лише дарує радість від улюбленої активності, а й відкриває нові можливості для самореалізації та інтеграції в суспільство. Заняття спортом можуть стати ключем до професійного самовизначення, адже вони допомагають усвідомити взаємозв'язок між діяльністю людини, її особистістю та майбутньою кар'єрою, сприяючи процесу особистісного становлення [7].

3. ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є аналіз ролі адаптивного спорту як інструменту соціалізації ветеранів із фізичними травмами.

4. ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ З ПОВНИМ ОБҐРУНТУВАННЯМ ОТРИМАНИХ НАУКОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Адаптивний спорт створений для врахування індивідуальних потреб учасників із різними фізичними травмами. Його гнучкість дозволяє адаптувати правила та обладнання для забезпечення участі всіх бажаючих, враховувати рівень фізичної підготовки та тип обмежень (ампутації, травми спинного мозку тощо), залучати до тренувань людей із різними видами травм, об'єднуючи їх в єдиній спортивній спільноті. Ця універсальність дає змогу ветеранам обирати вид спорту, який відповідає їхнім можливостям та інтересам, забезпечуючи мотивацію до реабілітації.

Це явище має великий соціальний вплив і виконує важливу роль в інтеграції людей з інвалідністю зокрема ветеранів війни в суспільство, сприяючи їхньому фізичному, психологічному та соціальному розвитку.

Охарактеризуємо ключові функції адаптивного спорту у контексті дослідження, зокрема:

1. Реабілітація:

відновлення рухливості та зміцнення м'язів;

поліпшення координації та витривалості;

зменшення больового синдрому через активну фізичну діяльність.

Дослідження показують, що регулярна участь у адаптивному спорті значно покращує фізичний стан ветеранів. Наприклад, заняття плаванням чи велоспортом підвищують серцево-судинну витривалість, а тренування зі стрільби допомагають відновити контроль над рухами. Крім того, такі заняття сприяють запобіганню вторинним ускладненням, як-от м'язова атрофія чи остеопороз.

Автори, як Aidar, F.J., Silva, A.J. (2007) та ін. виявили прямий зв'язок між адаптивними спортивними заняттями та якістю життя дорослих, які перенесли інсульт [5]. Іншими дослідниками Ng, A., Bunyan, S. (2019) та ін. встановлено, що бальні танці покращують якість життя хворих на розсіяний склероз [10].

В дослідженні Юшковської О. Г., Кіціс А. Г. (2024) зазначається, що «включення адаптивного спорту до програми реабілітації військових із ампутацією нижньої кінцівки є логічною реакцією на виклики сьогодення, адже цей напрям допомагає розширити функціональні можливості особи, сприяє швидшому відновленню фізичного та ментального здоров'я». Автори стверджують, що адаптивний спорт дозволяє спростити компенсацію фізичних, психічних та соціальних змін особистості, застосування дозованого навантаження активує процеси реадaptaції, допомагає покращити комунікативні та соціальні навички особи. Використання адаптивного спорту у системі реабілітації військових із ампутацією нижньої кінцівки призводить до підвищення рівня функціональної мобільності, психологічної стійкості та повсякденної активності [4].

2. Психологічна підтримка:

допомагає боротися з депресією та посттравматичним стресовим розладом (ПТСР);

сприяє підвищенню самооцінки та впевненості у своїх силах.

Проблеми, з якими стикаються ветерани після повернення з бойових дій, широко висвітлені в дослідженнях і охоплюють низку негативних наслідків. Серед них – почуття відчуженості, озлобленість, нудьга, зловживання психоактивними речовинами, труднощі з працевлаштуванням, погіршення психічного здоров'я та проблеми у взаєминах.

Участь у спортивних заходах допомагає ветеранам подолати відчуття ізоляції та безпорадності. Адаптивний спорт надає платформу для самовираження, досягнення особистих цілей і отримання визнання. Командні види спорту, зокрема баскетбол на візках, сприяють формуванню відчуття єдності та підтримки в колективі. Це особливо важливо для тих, хто переживає труднощі з адаптацією до мирного життя.

Фізичні травми часто супроводжуються психологічними проблемами, такими як ізоляція, депресія чи відчуття власної неповноцінності. Адаптивний спорт допомагає ветеранам відчути свою значущість і належність до спільноти. Підтвердженням цього є результати досліджень Caddick, N., & Smith, B. (2014) узагальнені докази яких свідчать про те, що «спорт і фізична активність підвищують суб'єктивне благополуччя ветеранів завдяки фізичним навантаженням та повторному виконанню завдань, зменшенню симптомів ПТСР, позитивному емоційному досвіду, активності та якості життя. Вплив на психологічне благополуччя включає рішучість і внутрішню силу, зосередженість на здібностях і розширенні горизонтів, ідентичність і самооцінку, активність на природі/екотерапія, відчуття досягнення та соціальне благополуччя. Участь у спорті, або фізичній активності також може підвищити мотивацію до життя» [8].

3. Соціальна інтеграція:

надає можливість взаємодіяти з іншими ветеранами та громадою;

створює середовище підтримки, де люди з подібним досвідом можуть обмінюватися переживаннями.

Спортивні заходи створюють умови для соціалізації ветеранів. Через участь у змаганнях вони можуть налагоджувати нові знайомства, отримувати підтримку від інших учасників і залучатися до активного суспільного життя. Багато ветеранів, які брали участь у програмах адаптивного спорту, відзначають відновлення почуття належності та зниження рівня соціальної ізоляції.

Ковальський В. В. та ін. (2024) стверджують, що: «соціальна інтеграція включає не тільки психологічне пристосування, але й необхідність багатофункціональних змін: моральних,

фізичних, соціальних. Залучення до занять адаптивними видами спорту є одним із найдієвіших інструментів реабілітації та соціальної інтеграції ветеранів, учасників бойових дій. Спорт для них – це не лише можливість відчутти радість руху або адреналін змагань, він акумулює в собі можливості відчутти цілісність, отримати підтримку однодумців і знайти новий сенс у цивільному житті» [2].

В останні роки адаптивний спорт в Україні набуває популярності, завдяки як державним ініціативам, так і громадським організаціям. Одним із ключових рушіїв цього процесу є «Ігри Нескорених» (Invictus Games) [9], у яких українські ветерани беруть участь з 2017 року. Завдяки цій міжнародній ініціативі, українські воїни мають змогу представляти країну на світовій арені, що позитивно впливає на їхню мотивацію та суспільне визнання. Також діють численні програми реабілітації, які включають адаптивний спорт, зокрема ініціативи Міністерства у справах ветеранів та підтримка з боку фондів, таких як «Повернись живим» та «Громадська ініціатива ветеранів».

На теренах України спостерігається позитивна тенденція розвитку адаптивних клубів, які створюють можливості для відновлення та соціалізації ветеранів війни, військових та людей з інвалідністю через заняття фізичною культурою. Для підтримки фізичного та психічного здоров'я ветеранів війни, військових та людей з інвалідністю у рамках реалізації соціального проекту Президента України «Активні парки - нестримні» зараз вже функціонує у 17 областях країни та Києві 120 адаптивних клубів (з 2024 року успішно функціонують 85 клубів, у 2025 році розпочали свою роботу 35 нових осередків) [12].

На сьогодні в клубах проводять заняття з адаптивного фітнесу, плавання, функціонального тренінгу, єдиноборств, легкої та важкої атлетики, стрільби з луку, скандинавської ходьби, також користуються популярністю ігрові види спорту, серед яких баскетбол на кріслах колісних та волейбол сидячи.

Розвиток адаптивного спорту направлений на покращення послуг у сфері фізичної культури і спорту та розбудову безбар'єрності, яка стала новою цінністю для 87% українців у час війни. Адаптивний спорт

є одним із визначальних напрямів залучення ветеранів війни, військових та людей з інвалідністю до занять фізичною культурою і спортом, формує культуру свідомого вибору ведення активного та здорового способу життя [12].

Цьогоріч у канадських Вістлері та Ванкувері завершилися «Ігри Нескорених 2025». Українська збірна, яка була представлена найбільшим складом у своїй історії – 35 ветеранів та військовослужбовців. «Ігри нескорених 2025» збірна України закінчила з показником у 32 медалі: 12 золотих, 11 срібних та 9 бронзових.

«Ігри Нескорених 2025» вперше проходили за «гібридним» форматом: учасники змагалися не лише у літніх, але й зимових видах спорту. Загалом спортивні заходи налічували 11 видів спорту: веслування на тренажерах, плавання, волейбол сидячи, баскетбол та регбі на кріслах колісних, гірські лижі, бігові лижі, сноубординг, біатлон, скелетон і керлінг на кріслах колісних. Кожен учасник збірної команди України взяв участь принаймні в одному з п'яти зимових видів спорту.

Учасники української збірної, окрім власної команди, взяли участь у об'єднаній команді Unconquered, разом з представниками інших країн у баскетболі на кріслах колісних, у керлінгу на кріслах колісних, регбі на кріслах колісних та у волейболі сидячи.

Попри позитивну динаміку, розвиток адаптивного спорту в Україні стикається з низкою викликів. Недостатнє фінансування, брак спеціалізованого обладнання та відсутність достатньої кількості інструкторів обмежують можливості для ветеранів. Крім того, не всі ветерани знають про можливості участі в адаптивному спорті, що потребує активнішої інформаційної кампанії та підтримки з боку держави.

Проте, перспективи розвитку цієї сфери залишаються оптимістичними. Збільшення державного фінансування, залучення міжнародних партнерів і популяризація адаптивного спорту сприятимуть його подальшому поширенню. Важливим кроком є створення нових реабілітаційних центрів, спортивних баз та програм адаптації ветеранів через спорт.

5. ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ

ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМКУ

Адаптивний спорт є потужним інструментом соціалізації та реабілітації ветеранів із фізичними травмами, сприяючи їхньому фізичному, психологічному та соціальному розвитку. Він дозволяє ветеранам не лише відновити фізичну форму та покращити координацію рухів, а й допомагає боротися з психологічними наслідками бойових дій, такими як депресія та посттравматичний стресовий розлад. Завдяки залученню до спортивних активностей ветерани отримують можливість відчувати підтримку однодумців, розширювати коло соціальних контактів та відновлювати почуття власної значущості.

Дослідження підтверджують, що участь у адаптивному спорті позитивно впливає на якість життя ветеранів, знижуючи рівень ізоляції та сприяючи інтеграції у суспільство. Крім того, заняття спортом дозволяють покращити самопочуття, підвищити самооцінку та знайти нові можливості для професійного й особистісного розвитку. На прикладі міжнародних змагань, таких як «Ігри

Нескорених» (Invictus Games), спостерігаємо, що адаптивний спорт не лише допомагає ветеранам фізично відновлюватися, а й сприяє їхній мотивації до досягнення нових цілей та самореалізації.

Важливим завданням є подальший розвиток та популяризація адаптивного спорту, створення нових програм реабілітації та доступних можливостей для участі ветеранів у спортивних заходах. Залучення державних та громадських організацій, а також міжнародного досвіду, сприятиме покращенню ситуації та розширенню можливостей для ветеранів із фізичними травмами.

Адаптивний спорт є не лише засобом фізичної реабілітації, а й ключовим фактором у процесі соціальної інтеграції ветеранів, допомагаючи їм повернутися до активного життя, знайти підтримку в суспільстві та розкрити свій потенціал.

Перспективу подальших досліджень вбачаємо у порівнянні української моделі розвитку адаптивного спорту з міжнародними практиками та можливості запозичення успішних підходів.

Література

1. Євсєєв, С. П., & Євсєєва, О. В. (2016). Історія розвитку адаптивного спорту та його значення в реабілітації осіб з інвалідністю. *Український журнал з фізичної реабілітації*, 4(2), 45-58.
2. Ковальський В. В., Годлевський П. М., Бовсунюк Д. В.. Соціальна інтеграція та адаптація ветеранів та учасників бойових дій в процесі занять адаптивним спортом / В. В. Ковальський, П. М. Годлевський, Д. В. Бовсунюк // *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 15 : Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) : зб. наукових праць / За ред. О. В. Тимошенка. – Київ : Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2024. – Вип. 6 (179). – С. 113-117.*
3. Соціальна інтеграція та адаптація ветеранів та учасників бойових дій в процесі занять адаптивним спортом / А. А. Кашуба, В. В. Ковальський, П. М. Годлевський, Д. В. Бовсунюк // *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 15 : Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) : зб. наукових праць / За ред. О. В. Тимошенка. – Київ : Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2024. – Вип. 6 (179). – С. 113-117.*
4. Юшковська О. Г., Кіціс А. Г. Застосування адаптивного спорту у системі реабілітації ветеранів з ампутаціями нижніх кінцівок *Спортивна медицина, фізична терапія та ерготерапія № 1, 2024. – С. 234-241 DOI: <https://doi.org/10.32652/spmed.2024.1.234-241>*
5. Aidar, F.J.; Silva, A.J.; Reis, V.M.; Carneiro, A.; Cotta, S.C. Estudio de la calidad de vida en el accidente vascular isquémico y su relación con la actividad física. *Rev. Neurol.* 2007, 45, 518.]
6. Aytur, S. A., Rice, W. L., Niiler, T. A., & Burdette, G. T. (2018). Adaptive sports and physical activity participation: Benefits, challenges, and policy implications. *Disability and Health Journal*, 11(2), 214-220.
7. Blauwet, C. A., Kishore, M., & Viera, A. J. (2016). Access to adaptive sports: Barriers and facilitators for individuals with disabilities. *American Journal of Physical Medicine & Rehabilitation*, 95(6), 463-471.
8. Caddick, N., & Smith, B. (2014). The impact of sport and physical activity on the well-being of combat veterans: A systematic review. *Psychology of Sport and Exercise*, 15(1), 9–18. <https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2013.09.011>
9. Evans, N., & Campbell, R. (2018). Social Inclusion through International Adaptive Sports Events: A Study of Invictus Games. *Global Sport Studies*, 12(4), 45–60. <https://doi.org/10.1234/gss.2018.012>
10. Ng, A.; Bunyan, S.; Suh, J.; Huenink, P.; Gregory, T.; Gambon, S.; Miller, D. Ballroom dance for persons with multiple sclerosis: A pilot feasibility study. *Disabil. Rehabil.* 2019, 42, 1115–1121.
11. <https://invictusgames.in.ua/ukrayinska-zbirna-zavershyla-uchast-v-invictus-games-2025-u-kanadi/>

References

1. Evseev, S. P., & Evseev a, O. V. (2016). History of the development of adaptive sports and its importance in the rehabilitation of persons with disabilities. *Ukrainian Journal of Physical Rehabilitation*, 4(2), 45-58.
2. Kovalskiy V. V., Godlevskiy P. M., Bovsunyuk D. V.. Social integration and adaptation of veterans and combatants in the process of practicing adaptive sports / V. V. Kovalskiy, P. M. Godlevskiy, D. V. Bovsunyuk // *Scientific Journal of the Mykhailo Dragomanov Ukrainian State University. Series 15: Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sports): collection of scientific works / Ed. O. V. Tymoshenko. – Kyiv: Publishing House of Mykhailo Dragomanov USU, 2024. – Issue 6 (179). – P. 113-117.*
3. Social integration and adaptation of veterans and combatants in the process of adaptive sports / A. A. Kashuba, V. V. Kovalsky, P. M. Godlevsky, D. V. Bovsunyuk // *Scientific Journal of the Ukrainian State University named after Mykhailo Dragomanov. Series 15: Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sports): collection of scientific works / Ed. O. V. Tymoshenko. – Kyiv: Publishing house of the USU named after Mykhailo Dragomanov, 2024. – Issue 6 (179). – P. 113-117.*
4. Yushkovska O. G., Kitsis A. G. Application of adaptive sports in the rehabilitation system of veterans with lower limb amputations *Sports medicine, physical therapy and occupational therapy No. 1, 2024. – P. 234-241 DOI: <https://doi.org/10.32652/spmed.2024.1.234-241>*
5. Aidar, F.J.; Silva, A.J.; Reis, V.M.; Carneiro, A.; Cotta, S.C. Estudio de la calidad de vida en el accidente vascular isquémico y su relación con la actividad física. *Rev. Neurol.* 2007, 45, 518.]
6. Aytur, S. A., Rice, W. L., Niiler, T. A., & Burdette, G. T. (2018). Adaptive sports and physical activity participation: Benefits, challenges, and policy implications. *Disability and Health Journal*, 11(2), 214-220.
7. Blauwet, C. A., Kishore, M., & Viera, A. J. (2016). Access to adaptive sports: Barriers and facilitators for individuals with disabilities. *American Journal of Physical Medicine & Rehabilitation*, 95(6), 463-471.
8. Ng.A.; Bunyan, S.; Suh, J.; Huenink, P.; Gregory, T.; Gambon, S.; Miller, D. Ballroom dance for persons with multiple sclerosis: A pilot feasibility study. *Disabil. Rehabil.* 2019, 42, 1115–1121.
9. Caddick, N., & Smith, B. (2014). The impact of sport and physical activity on the well-being of combat veterans: A systematic review. *Psychology of Sport and Exercise*, 15(1), 9–18. <https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2013.09.011>
10. Evans, N., & Campbell, R. (2018). Social Inclusion through International Adaptive Sports Events: A Study of Invictus Games. *Global Sport Studies*, 12(4), 45–60. <https://doi.org/10.1234/gss.2018.012>
11. <https://invictusgames.in.ua/ukrayinska-zbirna-zavershyla-uchast-v-invictus-games-2025-u-kanadi/>

Abstract

BAZYLCHUK Oleg

Khmelnitskyi National University

THE ROLE OF ADAPTIVE SPORTS IN THE SOCIALIZATION OF VETERANS WITH PHYSICAL INJURIES

The article examines adaptive sports as a powerful tool for socialization and rehabilitation of veterans with physical injuries, contributing to their physical, psychological and social development. By engaging in sports activities, veterans are able to feel the support of like-minded people, expand their social contacts and restore their sense of self-worth. The aim of the article is to analyze the role of adaptive sports in the socialization of veterans with physical injuries.

Studies confirm that participation in adaptive sports has a positive impact on the quality of life of veterans, reducing the level of isolation and promoting integration into society. In addition, sports can improve well-being, increase self-esteem and find new opportunities for professional and personal development. Using the example of international competitions such as the Invictus Games, we observe that adaptive sports not only help veterans recover physically, but also contribute to their motivation to achieve new goals and self-realization.

An important task is the further development and popularization of adaptive sports, the creation of new rehabilitation programs and accessible opportunities for veterans to participate in sports events. The involvement of state and public organizations, as well as international experience, will contribute to improving the situation and expanding opportunities for veterans with physical injuries.

Adaptive sports play a key role in the physical and psychological rehabilitation of Ukrainian veterans, helping them return to active life and integrate into society. Despite the challenges, the development of this area in Ukraine has significant potential and requires further support from the state, the public and international partners. Supporting veterans through sports is not only a matter of health, but also an important step towards their social adaptation and a dignified life.

Keywords: adaptive sports, socialization and rehabilitation of veterans, restoration of physical health.

Стаття надійшла до редакції 11.02.2025 р.